

**PLAN MOT DISKRIMINERING OCH
KRÄNKANDE BEHANDLING**

FRITIDSHEMMET SOLSKEN

LÄSÅRET 2017/2018

**ORSA
KOMMUN**

Introduktion

Det här är **fritidshemmet Solskens** plan mot diskriminering och kränkande behandling. Den beskriver vårt systematiska och målinriktade likabehandlingsarbete som syftar till att **främja** lika rättigheter och möjligheter för alla elever, samt att **förebygga** och förhindra trakasserier och kränkande behandling på skolan och i fritidshemmet.

Trakasserier är kopplade till diskrimineringsgrunderna, medan kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet genom att till exempel retas, mobba, frysa ut, knuffas eller fysiskt göra någon illa.

De lagstadgade diskrimineringsgrunderna är: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Planen är indelad i tre kapitel enligt följande:

Kapitel 1: Våra rutiner för att skapa, följa upp och utvärdera skolans likabehandlingsarbete.

Kapitel 2: Våra åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter, samt motverka diskriminering och kränkningar.

Kapitel 3: Våra rutiner för att utreda och åtgärda när en elev diskriminerats, trakasserats eller kränkts

Vår vision

Arbetet med likabehandling och trygghet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde, samt att utveckla en skolmiljö där alla elever får förutsättning för att lära, utvecklas och må bra i en trygg miljö. Likabehandlingsarbetet skall genomsyra hela verksamheten - undervisning, förhållningssätt, regler och rutiner.

Vår vision På fritidshemmet Solsken är att:

- Alla skall bemötas och behandlas med respekt.
- Alla ska vara delaktiga och känna ett ansvar för varandra och verksamheten, få uppleva sitt lika värde, känna sig trygga och trivas.
- Alla tar ansvar för och aktivt tänker på att inte trakasserier, mobbning eller kränkningar ska förekomma.
- Fritidshemmet ska vara en trygg miljö där eleverna är delaktiga och engagerade när det gäller allas trivsel och trygghet.

Vi vill värna om leken och dess betydelse för träning i socialt samspel, turtagande och regler. Vårt mål är att ha roligt tillsammans och på så sätt stärka vikänslan.

Trivselregler har utarbetats i samråd med barnen och är följande:

- Säga hej när man kommer och hej då när man går.
- Vara snälla med och mot varandra.
- Lyssna på varandra.
- Plocka upp efter sig och lägga saker på sin plats.
- Trevlig samtalston och vårdat språk.
- Snöbollskastning sker endast på andra sidan staketet.
- Egna cyklar endast på fotbollsplanen, om den inte är upptagen.

Vi vill skapa en god lärmiljö där hänsyn, gott uppförande och ömsesidig respekt präglar umgängestonen.

Vi vill att alla elever känner sig sedda och att ingen utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkningar.

Arbetet med likabehandling i skolan handlar om att förverkliga FN:s barnkonvention i skolan.

Kapitel 1: Våra rutiner för att skapa, följa upp och utvärdera skolans likabehandlingsplan

Samarbete är grunden för ett framgångsrikt arbete mot diskriminering och kränkningar. Vi vill att likabehandlingsarbetet skall involvera all skolpersonal, samtliga elever och deras vårdnadshavare. Allas möjlighet till delaktighet och inflytande är viktigt för att vi skall nå vårt mål med en trygg arbetsmiljö och ett gott socialt klimat på skolan. Deltagandet innefattar såväl kartläggningsarbetet, analys och framtagande av aktiva åtgärder, samt uppföljning och utvärdering.

Fritidshemmet Solsken är en kommunal verksamhet och vi delar hus/lokaler med Skattunge Friskola. Samarbetet just nu består i att vi har möten tillsammans varannan vecka, samt det Grön Flagg projekt vi gemensamt arbetar med. Vid konflikter hjälps vi åt att reda ut och stötta, samt jobba förebyggande.

Elevernas delaktighet

- Fritidsråd varje vecka.
- Sociogram – en gång per termin eller vid behov.
- Enkätundersökning – samtliga elever, höst- och vårtermin.
- Utvecklingssamtal – om vårdnadshavare önskar, (dialog via SchoolSoft).
- Trivselregler görs tillsammans och ändras tillsammans vid behov.
- Ide´-förslagslåda

Vårdnadshavarnas delaktighet

- Föräldramöte – varje hösttermin tillsammans med förskolan.
- Föräldrafika/Öppet hus
- SchoolSoft – information och enkätundersökning

Personalens delaktighet

- Arbetslagsmöten
- Arbetsplatsmöten
- Enkätundersökning
- Elevhälsoteamet
- Kollegialt lärande
- Systematiskt kvalitetsarbete

Förankring av planen

Denna plan är fritidshemmets verktyglåda vad gäller främjande och förebyggande arbetet likabehandling, trygghet och trivsel. För att planen skall fungera som den verktyglåda den är tänkt att vara, behöver den vara väl känd och förankrad i verksamheten. Personal, elever och vårdnadshavare skall vara delaktiga i utformandet av planen samt ha kännedom om att den finns och vad den innehåller.

Den färdiga planen ska presenteras på fritidsråd, SchoolSoft och APT-möten.

Arbetslagen diskuterar innehållet i planen löpande under året. Planen tas också upp regelbundet på fritidsrådet.

Utvärdering av föregående års plan

Har vi genomfört aktiviteter som planerat? Vad har gått bra? Mindre bra?

Fritids:

I år har vi inte hunnit med att göra alla de aktiviteter som var planerat tillsammans med barnen, dels pga. sjukskrivning i personalgruppen och dels hög arbetsbörda med mycket ensamjobb. Vi har dock regelbundna samtal med gruppen på fritidsrådet samt individuellt då tillfälle ges. Vi pratar kring mellanmålet mycket om hur man kan agera i vissa situationer. Vi planerar medvetet gemensamma aktiviteter som främjar samspelet.

Vi har ett bra klimat i gruppen just nu som vi vill jobba på att förbättra och stärka ytterligare.

Kartläggning

Fritids:

Kartläggningen görs genom intervjuer och samtal med barnen. Områden som berörs i kartläggningen är kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Eleverna är delaktiga i kartläggningen genom att ha besvarat en kartläggningsenkät. Fritidsrådet får delta i analysen av kartläggningen. Personalen har involverats i kartläggningen samt diskussion på VU-dagar.

I år har vi inte hunnit med att göra intervjuer med barnen, dels pga. sjukskrivning i personalgruppen och dels hög arbetsbörda med mycket ensamjobb. Vi upplever trots allt att gruppen är väldigt harmonisk och tillåtande. Värderingsfrågor har en betydande prioritet i den dagliga dialogen med barnen.

Mål

Fritids:

Barnen ska känna att man kan vara olika men att alla är lika värda. Barnen ska ha kännedom om könsroller och ges möjlighet att utveckla sin personlighet oavsett kön

Vi gör barnen uppmärksamma på att man kan uppfatta saker på olika sätt.

Vi uppmärksammar olika familjebildningar, t.ex. ser på film som berör könsmonster eller könsidentitet.

Målet är en fortsatt harmonisk barngrupp med ett tillåtande klimat för olikheter. Avstämning görs vid vårterminens slut.

Kapitel 2: Våra åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter, samt motverka diskriminering och kränkningar.

Våra åtgärder för trygghet och trivsel		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd	Barn och personal är delaktiga - görs tillsammans.	
Temaarbeten	Påminner dagligen om det egna ansvaret att få alla att känna sig välkomna och delaktiga. Detta görs ofta vid mellanmålet samt när situation uppstår.	
Grön Flagg (tema)		
Intervjuenkäter		
Sociogram		
Lärmiljö		

Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden "Kön"		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd	Vid passande tillfällen pratar vi om olikheter, att vi alla tycker och tänker olika men alla är lika mycket värda.	
Grön Flagg (tema)		
Intervjufrågor		
Sociogram		
Lärmiljö		

Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden "Könsöverskridande identitet eller uttryck"		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden. Vid passande tillfällen pratar vi om olikheter, att vi alla har olika behov, att vi alla tycker och tänker olika men alla är lika mycket värda.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd		
Intervjufrågor		
Lärmiljö		

Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden "Religion eller annan trosuppfattning"		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden. Vid passande tillfällen pratar vi om olikheter - likheter, att vi alla tycker och tänker olika beroende på trosuppfattningar men att alla är lika mycket värda.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd		
Temaarbeten		
Intervjufrågor		
Sociogram		
Lärmiljö		

Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden "Sexuell läggning"		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden. Vid passande tillfällen pratar vi om olikheter, att vi man har olika behov av att få vara sig själv, men att alla är lika mycket värda.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd		
Temaarbeten		
Intervjufrågor		
Lärmiljö		

Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden "Etnisk tillhörighet"		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Trivselregler	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Värdegrundsarbete		
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd		
Temaarbeten		
Intervjufrågor		
Lärmiljö		

Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden "Funktionsnedsättning"		
Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd	Vid tillfällen som ges prata om allas unika behov för att fungera bäst.	
Temaarbeten		
Grön Flagg (tema)		
Intervjufrågor		
Lärmiljö		

**Våra åtgärder utifrån diskrimineringsgrunden
"Ålder"**

Aktiv åtgärd	Uppföljning	Ansvarig
Värdegrundsarbete	Sker löpande vid planering varje vecka samt på fritidsråden.	Anna Sigås och Maria Carlestam Bäckman
Gemensamma trivsel regler		
Fritidsråd	Vid tillfälle påminna om att man är mogen för olika saker beroende på mental och fysisk mognad.	
Temaarbeten		
Grön Flagg (tema)		
Intervjufrågor		
Lärmiljö		

Kapitel 3. Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev diskriminerats, trakasserats eller kränkts

Rutiner för hur akuta situationer skall lösas

1. En anställd som upptäcker pågående diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling skall genast ingripa.
2. Mentor och ytterligare en personal talar med den elev som kan ha blivit utsatt för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Förklara att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ej får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta. Klargör att eleven genast ska komma till mentor om något händer igen.
3. Mentor och ytterligare en person talar sedan med den/de elever som kan ha utfört diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling för att klargöra vad som hänt. Om flera elever deltagit talar de vuxna med dem en och en. Förklara för eleven som utfört kränkningen att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att de genast ska upphöra.
4. Kontakta inblandade elevers föräldrar och berätta om vad som hänt och att kränkingsrapport kommer att lämnad till rektor.
5. Informationen lämnas till rektor genom blanketten "Blankett för anmälan och utredning av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling".
6. Eleverna hålls under uppsikt och händelsen följs upp efter behov, men minst en gång.

Rutiner för hur befaraede situationer skall lösas (t.ex. mobbing/utanförskap)

1. Personal på skolan får kännedom om att en elev far illa/känner sig utsatt i den fysiska skolmiljön eller på nätet.
2. Mentor/Klasslärare talar med den elev som kan ha blivit utsatt för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Förklara att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ej får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta. Klargör att eleven genast ska komma till mentor/klasslärare om något händer igen. Mentor/klasslärare kontaktar vårdnadshavare och skriver en kränkingsrapport till rektor.
3. Klassläraren har möte med förälder och elev om denne önskar delta, för att få mer information, skapa en samarbetsallians med elevens föräldrar och ev. komma överens

om första åtgärd. Informera om skolans handlingsplan, och dokumentera tydligt vad ni kommer överens om. Utgå från elevens upplevelse. Hur är elevens tillvaro på nätet?

Andra föräldrar och elever involveras inte i det här stadiet. Finns risker med att andra elever och föräldrar får kännedom om utsatta elevens situation, det kan öka utsattheten om information sprids bland andra elever.

Förslag på första åtgärder: rastaktiviteter, utse förtroendeperson till eleven. Vad gör skolan? Vad gör hemmet?

4. Klasslärare lyfter ärendet i arbetslaget samt trygghetsteamet för att kartlägga ytterligare hur situationen för eleven är i skolan. Eleverna hålls under uppsikt. Observationer i klassrum och raster för att få en bred bild av vad som pågår.

5. Uppföljningsmöte mellan klasslärare och förälder efter en till två veckor. Utvärdering av första åtgärderna, ytterligare planering utifrån elevens situation. Ny tid för uppföljning/utvärdering.

6. Uppföljningsmöte. Ev. är rektor med i detta skede.

7. Ärendet lyfts på EHT. Vilka elever är inblandade? Vilka åtgärder är prövade, och hur har det gått? Diskussion kring strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå, vilket omfattar samtliga inblandade elever och deras behov av eventuellt stöd.

8. Genomföra ytterligare insatser.

9. Uppföljningssamtal med förälder/ utsatt elev

10. Uppföljning/utvärdering på EHT

11. Klasslärare eller rektor kontaktar övriga elevers föräldrar om det framkommit behov av detta. Tex. att det är tydligt att eleven aktivt fryser ut/mobbar utsatt elev, har behov av extra stöd i skolan eller hemma. Skapa samarbetsallians med även dessa föräldrar.

12. Uppföljning EHT.

Rutiner för fördjupad utredning

När rektor fått in "Blankett för anmälan och utredning av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling" beslutar rektor om det behövs en fördjupad utredning i frågan och ansvarar sedan för att händelsen utreds vidare. Rektor utser ansvarig utredare.

Utredning ska ske skyndsamt. Utredningen ska fokusera på händelsen och de förhållanden som lett fram till den uppkomna situationen. Den ska omfatta både den som blivit utsatt och den/de som utövat kränkningen. Utredningen ska ge förslag på åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Åtgärder som sätts in bör leda till

långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.

Vid allvarliga fall av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kan det bli aktuellt att utreda de inblandade elevernas stödbehov och utarbeta åtgärdsprogram. Det kan vara aktuellt att utarbeta åtgärdsprogram för såväl den utsatta eleven som för den eller dem som utfört kränkningen. Även eleven som kränker kan ha en problematisk skolsituation. Skolan behöver också möta hennes eller hans behov.

Vid allvarliga fall av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kan det bli aktuellt med disciplinära åtgärder gentemot de elever som har utfört kränkningarna.

Rutiner för uppföljning

Rektor beslutar om åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden samt datum för uppföljning av åtgärderna.

Senast ett par veckor efter att åtgärder vidtagits genomförs ett uppföljningsmöte med den utsatte i syfte att kartlägga om vidtagna åtgärder har fyllt sitt syfte eller om problemen kvarstår. Uppföljningen görs av rektor eller av denne utsedd person. Om problemet kvarstår ska nya åtgärder beslutas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Vuxen på skolan som märker att en annan vuxen på skolan kränker eller diskriminerar en elev är skyldig att ingripa direkt för att stoppa kränkningen eller diskrimineringen. Rektor ska alltid informeras om det inträffade. Rektor inleder därefter en utredning kring händelsen.

Om vårdnadshavare upplever att personal kränker ett barn ska föräldern kontakta rektor. Rektor inleder då en utredning av det inträffade.

Utredning ska ske skyndsamt. Utredningen ska fokusera på händelsen och de förhållanden som lett fram till den uppkomna situationen. Den ska omfatta både den som blivit utsatt och den/de som utövat kränkningen. Utredningen ska ge förslag på åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.

*Vid grova fall av kränkning eller diskriminering kan anmälan till socialtjänsten eller polisen bli aktuell.
Om åtgärderna inte är tillräckliga kan elev och vårdnadshavare vända sig till
Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO)
eller Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se)*

Rutiner för dokumentation:

1. När lärare eller annan personal fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska denne anmäla detta skriftligt till rektor. (Använd "Blankett för anmälan om diskriminering eller kränkande behandling")
2. Rektor informerar förvaltningschef om händelsen (Kopia av "Blankett för anmälan om diskriminering eller kränkande behandling")
3. Rektor beslutar om eventuell fördjupad utredning. Om ärendet gäller att elev kränkts av personal skall rektor själv utreda. (Använd "Blankett för utredning av diskriminering eller kränkande behandling")
4. Rektor beslutar om åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden samt datum för uppföljning av åtgärderna. (Använd "Blankett för åtgärder av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling" samt "Blankett för uppföljning av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling")
5. Den 22: a varje månad ska rektor på särskilt blankett, sammanställa en rapport om anmälda kränkningar, beslutade åtgärder, uppföljning av åtgärder för föregående månad till skolchef/Barn- och utbildningsutskott. (Använd: "Rapportblad till Barn- och utbildningsförvaltningen vid kränkning eller diskriminerande handling")

Blanketter: Finns på: Intranätet/Barn och utbildning/elevhälsoarbete

1. Blankett för anmälan och utredning av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
2. Blankett för fördjupad utredning av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
3. Blankett för åtgärder av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
4. Blankett för uppföljning av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Rapportblad till Barn- och utbildningsförvaltningen vid kränkning eller diskriminerande handling